Oświadczenie złożone przez senatorów Jana Marię Jackowskiego, Andrzeja Pająka, Grzegorza Wojciechowskiego, Wiesława Dobkowskiego, Waldemara Kraskę i Krzysztofa Słonia na 59. posiedzeniu Senatu w dniu 24 lipca 2014 r.

Oświadczenie skierowane do ministra finansów Mateusza Szczurka

W związku z informacjami otrzymywanymi od podatników zwracamy się do Pana Ministra z pytaniem dotyczącym stanowiska Ministerstwa Finansów i podległych mu organów podatkowych, w szczególności dyrektorów izb skarbowych upoważnionych do wydawania interpretacji indywidualnych prawa podatkowego, w kwestii podatkowych konsekwencji pobierania przez wspólników handlowych spółek osobowych, tj. spółek jawnych i spółek komandytowych, zaliczek na poczet przypadającego na wspólnika udziału w zysku spółki.

W ostatnim czasie działający z upoważnienia ministra finansów dyrektor Izby Skarbowej w Katowicach (interpretacja indywidualna o sygn. IBPBI/1/415-359/11/AB), dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy (interpretacja indywidualna o sygn. ITPB1/415-387/12/MR) oraz dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie (interpretacja indywidualna o sygn. IPPB1/415-933/10-2/EC) orzekli, że wspólnik spółki osobowej, który otrzymał zgodnie z umową spółki zaliczki na poczet udziału w zysku spółki osobowej, jest zobowiązany do rozliczenia tych zaliczek ze spółką na koniec roku obrotowego, a jeżeli to nie nastąpi, do potraktowania tych zaliczek do celów podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych jako pożyczki zaciągniętej nieodpłatnie od spółki i rozpoznania z tego tytułu opodatkowanego przychodu związanego z otrzymaniem od spółki tak zwanego nieodpłatnego świadczenia.

W naszej ocenie postępowanie takie pozbawione jest jakichkolwiek podstaw prawnych i prowadzi do całkowicie bezpodstawnego na gruncie obowiązujących przepisów podatkowych (ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, DzU z 2012 r., poz. 361 ze zm.) obciążenia podatkowego wspólników spółek osobowych.

Stosownie do przepisu art. 8 ust. 1 przywołanej ustawy podatkowej wspólnik spółki osobowej nieposiadającej osobowości prawnej opodatkowany jest podatkiem dochodowym z tytułu przypadającego na niego, zgodnie z umową spółki, udziału w zysku spółki. Handlowa spółka osobowa (z wyjątkiem niektórych spółek komandytowo-akcyjnych) jest zatem podmiotem transparentnym podatkowo w obszarze podatków dochodowych; obciążeniu podatkiem dochodowym podlegają bezpośrednio wspólnicy takiej spółki z tytułu przysługującego im udziału w zysku osiąganym przez spółkę. Ze względu na to, że majątek spółki osobowej, jakkolwiek odrębny od majątku wspólników, składać się może wyłącznie z tego, co wspólnicy wnieśli do spółki (kosztem własnego majątku pochodzącego z opodatkowanych dochodów) oraz z zysków wypracowanych przez spółkę w toku prowadzonej działalności, od których wspólnicy uiszczali na bieżąco należny podatek dochodowy, niezrozumiałe wydają się powody, dla których wspólnik miałby być dodatkowo obciążany podatkiem dochodowym z tego tytułu, że otrzymał ze spółki zaliczkę na poczet udziału w przypadającym na niego (i już opodatkowanym!) zysku.

W naszej ocenie sytuacja taka nosi wszelkie cechy podwójnego opodatkowania podatkiem dochodowym tego samego dochodu – raz na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy podatkowej i ponownie na podstawie art. 11 ust. 1 *in fine* tej samej ustawy.

Również Sąd Najwyższy w wyroku z 5 marca 2009 r. o sygn. III CSK 290/08 potwierdził, że nawet „w razie nieosiągnięcia zysku wspólnik, który za zgodą wszystkich pozostałych wspólników pobrał kwotowe zaliczki na poczet udziału w zysku, nie ma obowiązku zwracać do kasy spółki jakiejkolwiek kwoty tytułem rozliczenia tej zaliczki. Rozliczenie zaliczki następuje w kolejnym okresie obrachunkowym, w którym spółka osiągnie zysk”. Skoro zatem na gruncie prawa handlowego nie powstaje po stronie spółki osobowej jakiekolwiek roszczenie o zwrot przez wspólnika kwot pobranych zaliczek na poczet udziału w zysku spółki, to nie sposób jest uznawać tych zaliczek za środki „pożyczone” z majątku spółki osobowej. Stosunek prawny pożyczki zawiera bowiem element obowiązku zwrotu pożyczonych środków oraz korzystania z cudzego kapitału „kosztem” jego właściciela, których to cech nie posiada otrzymana ze spółki osobowej zaliczka dla wspólnika na poczet udziału w zysku, nawet jeżeli zaliczka taka nie zostanie rozliczona z zyskiem spółki na

ostatni dzień roku obrotowego.

Ze względu na przedstawione kwestie zwracamy się do Pana Ministra z prośbą o wyjaśnienie powodów, dla których Ministerstwo Finansów i podległy mu aparat skarbowy obciążają podatników podatku dochodowego od osób fizycznych pobieranym dwukrotnie podatkiem z tytułu osiągnięcia tych samych dochodów w postaci udziału w zysku spółki osobowej i domagają się uznawania otrzymanych przez wspólnika zaliczek na poczet udziału w zysku spółki osobowej za pożyczkę, bowiem w brzmieniu obowiązujących przepisów prawa podatkowego oraz kodeksu spółek handlowych nie znajdujemy regulacji uzasadniających takie stanowisko.

W przypadku uznania przez Pana Ministra za uzasadnione zgłaszanych przez nas argumentów oczekujemy jak najszybszego podjęcia działań mających na celu zapewnienie przestrzegania obowiązującego prawa przez podległych Panu Ministrowi urzędników aparatu skarbowego.

Jan Maria Jackowski
Andrzej Pająk
Grzegorz Wojciechowski
Wiesław Dobkowski
Waldemar Kraska
Krzysztof Słoń